

Beleidsplan Kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong

IKC De Werf

Zaandijk

2026-2028

Voorwoord

Het is van groot belang dat kinderen een doorlopende ontwikkeling doormaken. Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo.

Sommige kinderen ontwikkelen zich op één of meer gebieden veel sneller dan hun leeftijdsgenoten. Dan spreken we over een ontwikkelingsvoorsprong. Vroeger was de gedachte dat kinderen die (ver) boven het gemiddelde presteren hun weg wel zouden vinden. Inmiddels is uit allerlei studies gebleken dat dit niet het geval is. Kinderen dienen in de gelegenheid gesteld te worden om hun kwaliteiten te benutten. Zij hebben hulp nodig bij het ontwikkelen van verschillende vaardigheden op cognitief, sociaal en sociaal-emotioneel gebied. Tijdens dit proces kunnen zij hun kwaliteiten, vaardigheden en interesses ontplooien.

Het streven van De Werf is om ieder kind binnen de eigen klas van een passend onderwijsaanbod te voorzien, zodat het optimaal tot ontwikkeling kan komen. Aanvullend aanbod kan hierbij noodzakelijk zijn. Verder in dit document zal beschreven worden hoe dit verrijkende aanbod wordt ingevuld. Indien dit aanbod niet binnen de basisondersteuning van onze school past, is er de mogelijkheid om het kind aan te melden bij de externe Plusklas van Zaan Primair.

In dit plan wordt beschreven op welke wijze kinderen worden gesignaleerd en wat de vervolgstappen zijn als er meer nodig is.

1. Wat is hoogbegaafdheid

Hoogbegaafdheid is niet alleen een kwestie van hoge intelligentie, maar het resultaat van een ingewikkeld samenspel tussen persoonskenmerken, omgevingsfactoren en aanlegfactoren.

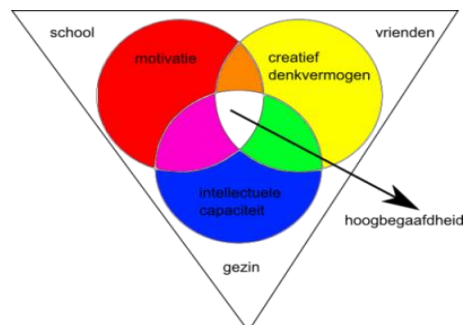
1.1 Theorieën over hoogbegaafdheid

Het Triadisch model van Mönks

Een eenduidige, officiële definitie van hoogbegaafdheid is er niet.

In Nederland wordt meestal uitgegaan van het Triadisch model van Mönks (1995), dat weer een uitwerking is van het model van Renzulli.

In het kort komt de visie van Mönks erop neer dat er enerzijds sprake is van een samengaan van een drietal kindfactoren. Hiertoe worden gerekend: hoge intellectuele capaciteiten, grote taakgerichtheid/motivatie en creativiteit. Op deze kenmerken van de persoon zijn drie omgevingsfactoren van invloed. Het gaat daarbij om: het gezin, de school en vrienden. Een voldoende ondersteunende sociale omgeving is nodig voor een goede ontwikkeling van de drie persoonskenmerken. Alleen wanneer er sprake is van een goed samenspel van de persoonskenmerken en omgevingskenmerken kan hoogbegaafd gedrag ontstaan. Dit betekent dat hoogbegaafdheid bepaald geen statisch begrip of kwaliteit is, iets dat je (van meet af aan) bent of niet bent, maar veel meer de aanduiding is van een dynamisch proces. Zo beschouwd zou het beter zijn om te spreken van hoogbegaafd worden dan van hoogbegaafd zijn.

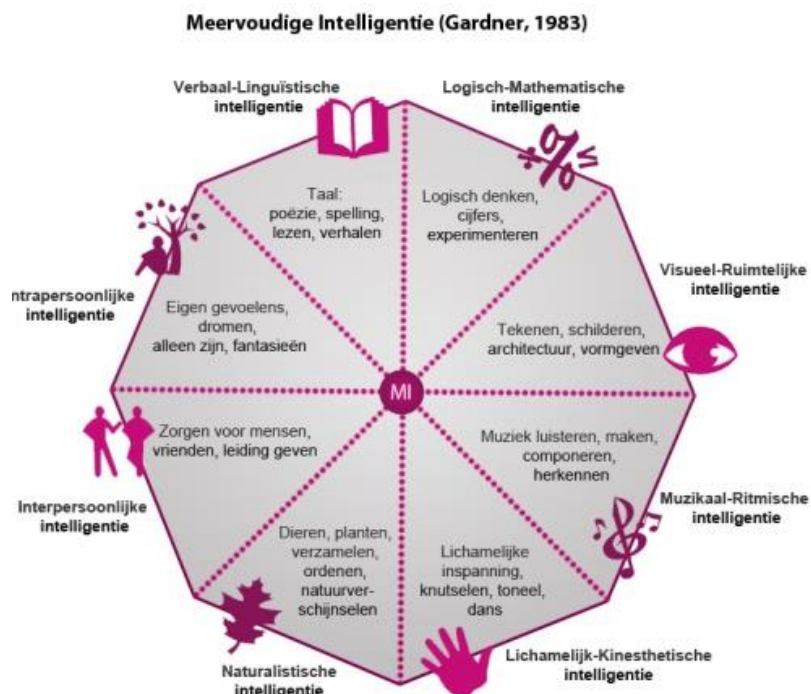
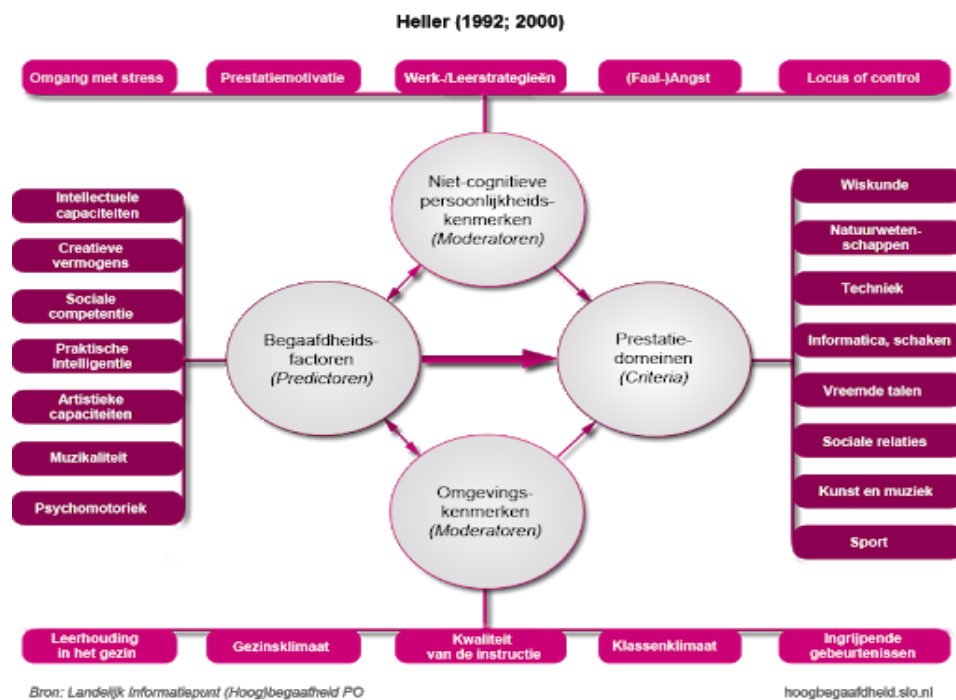
Het Triadisch model van Renzulli en Mönks

Het Multifactorenmodel van Heller.

In de recente ontwikkelingen in het denken over hoogbegaafdheid maakt het “Multifactorenmodel” van de Duitser Heller snel opgang (Ziegler & Heller, 2000). Dit model legt een koppeling tussen het model van Renzulli/Mönks enerzijds en de theorie over Meervoudige Intelligentie van Gardner anderzijds.

Kenmerkend voor de opvatting van Heller is dat hij prestaties op hoogbegaafd niveau niet louter afhankelijk stelt van begaafdheidsfactoren alleen, maar ook van niet-cognitieve persoonlijkheidskenmerken en omgevingsfactoren. Bij een optimale dynamiek tussen persoonlijkheidsfactoren en omgevingsfactoren leidt dit tot prestaties op hoogbegaafd niveau op een of meerdere intelligentiegebieden die Gardner onderscheidt.

Door stimulering kan het kind in contact worden gebracht met een breed scala van activiteiten. Op die manier ontstaat de mogelijkheid dat er bij het kind gedrag, vaardigheden en inzichten naar boven komen die men niet had verwacht.

Als centraal uitgangspunt zijn de intelligentie, de persoonlijkheidsfactoren en de omgevingsfactoren van het kind van groot belang voor het al dan niet tot ontwikkeling komen van hoogbegaafdheid. De opvatting dat een mens meer is dan alleen zijn intelligentie is steeds prominenter aanwezig.

Voor het onderwijs betekent dit dat een hoogbegaafd kind behoefte heeft aan een eigen leerstofaanbod en een eigen pedagogische benadering. Juist deze eigen benadering is van belang om het kind goed tot zijn recht te laten komen. (Drent, S.2002)

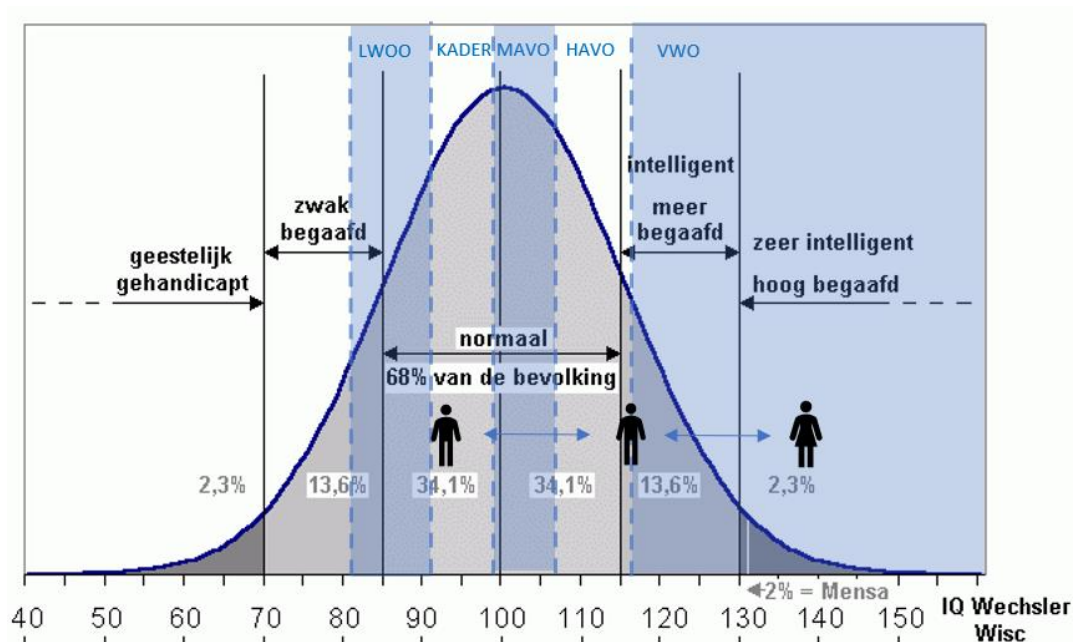
1.2 Kenmerken van hoogbegaafde kinderen

Eigenlijk is het niet goed mogelijk te spreken over dé kenmerken van hoogbegaafde kinderen, omdat deze kenmerken verschillend kunnen zijn en soms zelfs tegenovergesteld. Dit laatste zien we bijvoorbeeld op motorisch en sociaal-emotioneel gebied. Er zijn hoogbegaafde kinderen die zeer vaardig zijn op motorisch gebied en uitblinken in sport, terwijl anderen daarentegen een wat houterige motoriek hebben en nauwelijks aan sport doen. Hetzelfde fenomeen doet zich ook voor op sociaal-emotioneel vlak. Sommige hoogbegaafden zijn zeer goed in het leggen en onderhouden van sociale contacten, terwijl anderen daarentegen relatief sterk op zichzelf gericht zijn. Bovendien moet men bedenken dat een hoogbegaafd kind niet alle kenmerken hoeft te bezitten. Het tegenovergestelde is natuurlijk ook van toepassing: wanneer een kind enkele kenmerken vertoont, is het daarmee nog niet (hoog)begaafd.

Hieronder is in een schema te zien waarin profielen (Betts & Neihart 2010) worden gegeven aan de hand van veel voorkomende kenmerken bij (hoog)begaafde leerlingen. Een uitgebreider schema is opgenomen in de bijlagen.

Profiel	Beknopte typering
<u>De succesvolle leerling</u>	levert goede prestaties, is perfectionistisch, vermijdt risico en zoekt bevestiging van de leerkracht.
<u>De uitdagende leerling</u>	is creatief, komt op voor eigen opvattingen, is competitief, heeft grote stemmingswisselingen, is eerlijk en direct
<u>De onderduikende leerling</u>	ontkent zijn of haar begaafdheid, vermijdt uitdaging, zoekt sociale acceptatie en wisselt in vriendschappen
<u>De drop-out</u>	is creatief, zoekt buitenschoolse uitdaging, isoleert zichzelf, verstoort, presteert gemiddeld of minder, bekritiseert zichzelf en anderen
<u>De dubbel gelabelde leerling (met leer- en/of gedragsproblemen)</u>	werkt inconsistent, presteert gemiddeld of minder (mogelijk als gevolg van een onderliggend leerprobleem), verstoort en reageert af
<u>De zelfstandige leerling</u>	heeft goede sociale vaardigheden, werkt zelfstandig, ontwikkelt eigen doelen, werkt zonder bevestiging, is creatief, komt op voor eigen opvattingen en neemt risico

Daarnaast wordt er over hoogbegaafdheid gesproken als er bij het afnemen van een intelligentietest (IQ) een score van 130 of hoger gemeten wordt. Dit gaat op voor ongeveer 2 tot 3 procent van de bevolking. De gemiddelde score ligt tussen de 90 en 110. Een score van 111 tot 120 noemen we bovengemiddeld, een score van 121 tot 130 begaafd niveau en boven 130 zeer begaafd niveau.

Van deze 2,3 % hoogbegaafde kinderen ontwikkelt een groot deel zich niet goed.

- Een deel van de kinderen past zich aan. Het zou beter kunnen, maar zij vinden hun weg.
- Een deel heeft moeite met het volgen van het reguliere onderwijs. Als zij echter erkend worden en een passend onderwijsaanbod krijgen gaat het goed.
- Een deel wordt niet herkend. Dit is een echte risicogroep. Zonder een aangepast onderwijsaanbod en gerichte begeleiding zijn deze kinderen niet in staat hun talent te benutten. Zij bereiken wellicht de juiste school voor voortgezet onderwijs, maar halen de eindstreep niet. Als zij eenmaal echt moeten gaan leren raken zij in een neerwaartse spiraal en in het ergste geval verlaten ze zonder diploma de school.

1.3 Hoogbegaafdheid en het zorgprofiel van de scholen

Hierboven wordt aangegeven dat een deel van de hoogbegaafde kinderen moeite heeft met het volgen van het reguliere onderwijs. Een ander deel is een risicogroep. Waar het al heel lang logisch is dat kinderen die moeilijk tot leren komen onderdeel uitmaken van het zorgprofiel van een school, zou het net zo logisch moeten zijn dat de hoogbegaafde kinderen een eigen plek krijgen in het zorgprofiel. Een gebrek aan uitdaging leidt in veel gevallen tot verveling, onderpresteren en de leerprestaties gaan achteruit. Ze kunnen een slechte werkhouding ontwikkelen en soms leidt het tot gedragsproblemen of lichamelijke klachten.

2. Signaleren en diagnosticeren

Bij kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong is het niet vanzelfsprekend dat zij gelukkig en vol zelfvertrouwen opgroeien. Gebrek aan adequate begeleiding kan tot gevolg hebben dat het kind

- zich door volwassenen en leeftijdgenoten onbegrepen voelt
- het gevoel heeft er niet bij te horen
- gefrustreerd raakt doordat de lesstof of het aanspreekniveau niet passend is.

Als kinderen hierdoor niet lekker in hun vel zitten, blijft dat meestal niet zonder gevolgen. Sommige kinderen raken in zichzelf gekeerd, andere passen zich zo sterk aan dat ze zichzelf kwijtraken. Weer andere gaan op een negatieve manier aandacht vragen. Dit kan vervolgens leiden tot leer- en/of gedragsproblemen. Met de juiste begeleiding en uitdaging bieden we het kind de mogelijkheid om evenwichtig op te groeien en een positief zelfbeeld te ontwikkelen. Daarom is het van belang dat kinderen met een begaafd intelligentieprofiel zo vroeg mogelijk gesignaleerd worden, waardoor de onderwijsbehoefte hier zo snel mogelijk op afgestemd kan worden.

Op het moment dat er twijfel ontstaat bij de prestaties van een kind, kan in eerste instantie het programma worden aangepast. Het kind krijgt een compact programma en het aanbod wordt verrijkt met andere leerstof in de klas. Wanneer blijkt dat het aanvullende aanbod of de externe Plusklas niet voldoende is of het gewenste effect heeft, kan er overwogen worden om een kind vervroegd door te laten stromen. De procedure hiervoor wordt begeleid door de intern begeleider. Hierbij blijven we kijken naar de individuele (onderwijs)behoeftes van het kind om de doorgaande ontwikkeling te blijven stimuleren.

2.1 Signaleringsmethoden bij binnenkomst

Het bovenstaande geeft aan dat het van belang is dat er bij de start van de basisschool al informatie wordt ingewonnen om een duidelijk kindbeeld te krijgen.

Er zijn verschillende bronnen waar de informatie over het kind vandaan komt:

- informatie van de ouders
- indruk van de leerkracht
- informatie van de kinderopvang en/of peuterspeelzaal.

Deze informatie wordt verwerkt in het leerlingdossier, zodat alle gegevens van het kind gedurende de gehele schoolloopbaan beschikbaar blijft.

Informatie ouders

Indien de inbreng van de ouders tijdens het intakegesprek aanleiding geeft tot een vermoeden van een ontwikkelingsvoorsprong, wordt er binnen zes weken opnieuw met de ouders gesproken. De leerkracht heeft dan ook haar observaties gedaan en als die aansluiten bij de eerste indruk, wordt er besproken wat de aanpak zal zijn. Daarnaast laat de leerkracht de nieuwe leerling in de eerste week van de schoolloopbaan een menstekening maken. Deze tekening wordt vervolgens geanalyseerd en bewaard. Op basis van deze gegevens wordt bepaald hoe het onderwijsaanbod aangepast kan worden, zodat de leerling voldoende uitgedaagd wordt.

2.2 Signaleringsmethoden tijdens schoolloopbaan

Op het moment dat het kind naar school gaat, kunnen er aanwijzingen ontstaan dat er sprake is van een kind met een ontwikkelingsvoorsprong. Hiervoor zijn meerdere bronnen aanwezig waaruit informatie gehaald kan worden:

- resultaten in het leerlingvolgsysteem (LLVS/IEP)
- resultaten bij methodegebonden toetsen
- uitkomst NSCCT
- uitkomst DHH
- informatie van leerkrachten uit voorgaande groepen, zie leerlingdossier (o.a. gegevens uit Leeruniek)
- informatie uit mogelijke onderzoeken
- informatie van de ouders
- informatie van de leerling
- observaties van de leerkracht en intern begeleider

Aan de hand van de verkregen informatie wordt gekeken wat eventuele vervolgstappen zijn om een passend aanbod samen te stellen voor het kind op basis van de kwaliteiten, vaardigheden en interesses. Hiervoor volgen wij de routekaart *“Van signalering tot realisering”* (bijlage 1).

Deze stappen worden besproken met leerkracht, de intern begeleider, de coördinator van het Kwaliteitsteam Ontwikkelingsvoorsprong, de ouders en het kind.

3. Aanbod en werkwijze voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong

3.1 Aanbod

Om het onderwijsaanbod beter af te stemmen kan een verrijking van de lesmaterialen passend zijn.

Ons aanvullende aanbod valt binnen de volgende drie domeinen:

- leren leren
- leren denken
- leren leven

Het werken aan doelen in deze drie domeinen waarborgt een breed onderwijsaanbod.

Leren leren

Bij het leren leren gaat het om het ontwikkelen van inzichten en vaardigheden die belangrijk zijn voor het verwerven en toepassen van kennis. Een goede werkhouding is hierbij van groot belang. De aandachtspunten bij leren leren zijn:

- taakgerichtheid
- doorzettingsvermogen
- motivatie

Leren denken

Bij het leren denken gaat het om het ontwikkelen van en reflecteren op hogere denkvaardigheden. Hierbij gaat het om verschillende typen hogere denkvaardigheid:

- analytisch denken (bepalen van verschillende verhoudingen van verschillende delen t.o.v. elkaar of t.o.v. het grotere geheel)
- creatief denken (flexibel kunnen inspelen op nieuwe omstandigheden en de vindingrijkheid bij het ontdekken van nieuwe problemen en het oplossen ervan)
- kritisch denken (controleren van veronderstellingen en informatie, het vormen van een mening, het kunnen onderbouwen, het kiezen van de meeste geschikte oplossing)

Leren leven

Bij het leren leven gaat het om de ontwikkeling van kennis, houding en vaardigheden op het interpersoonlijke en intra persoonlijke gebied. Hierbij zijn van belang:

- inzicht in jezelf, dit vormt de basis voor het leren leven. Weten wat je zwakke en sterke kanten zijn en daar op een goede manier mee omgaan. Dit zijn voorwaarden om jezelf goed te kunnen ontwikkelen
- het goed omgaan met anderen. Dit is niet alleen het leren omgaan met anderen maar ook de rol die jezelf hierbij kan spelen. Het besef welke rol je er zelf in vervult en op welke manier het mogelijk is om jezelf te blijven.

Naast bovenstaande drie domeinen staan ook de *executieve vaardigheden* centraal.

De executieve vaardigheden zijn: reactie-inhibitie, werkgeheugen, emotieregulatie, volgehouden aandacht, taakinitiatie, planning/prioritering, organisatie, timemanagement, doelgericht gedrag,

flexibiliteit en metacognitie. Voor het trainen van deze executieve functies gebruiken we de methode Wijzer door executieve functies.

Deze vaardigheden helpen om ons gedrag te reguleren en maken het ons mogelijk om

- te beslissen op welke activiteiten of taken we onze aandacht richten en welke we kiezen om uit te voeren
- ons gedrag te organiseren en korte termijn behoeften opzij te schuiven ten gunste van lange termijn doelen
- onze activiteiten te plannen en organiseren, onze aandacht ergens op gericht te houden en de uitvoering van een taak vol te houden
- onze emoties te reguleren en onze gedachten te monitoren, zodat we efficiënter en effectiever kunnen werken.

Een hoge mate van intelligentie betekent niet automatisch dat alle executieve functies voldoende zijn ontwikkeld. Voor het ontwikkelen van executieve functies is heel veel oefening nodig en juist vanwege een hoge(re) intelligentie hoeven executieve functies niet zo snel aangesproken te worden; een kind hoeft dan namelijk ook minder lang de aandacht vasthouden of uitvoerig te plannen en organiseren.

De bovenstaande doelen zijn lange termijn doelen en kunnen niet in een enkele periode behaald worden.

3.2 Werkwijze

Drie gouden regels

Bij het inzetten van goede differentiatie en aanpassingen in het lesaanbod voor de leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong dienen drie regels als uitgangspunt:

1. Niet méér werk, maar ánder werk
2. Niet vrijwillig, maar verplicht
3. Volwaardig geïnstrueerd, begeleid en beoordeeld door de coördinator. De leerkracht vult een begeleidende rol tijdens het zelfstandig verwerken van de opdrachten.

In het Rapportfolio wordt de ontwikkeling van de kinderen inzichtelijk gemaakt.

3.3 Compacten, verrijken en verdiepen

Kinderen die uitblinken in één of meerdere vakgebieden moeten niet bezig gehouden worden met zaken die zij al beheersen of die zij heel snel kunnen. Door leerstof te compacten wordt het programma meer afgestemd op de behoefte van het kind. Hierdoor wordt demotivatie en onderpresteren voorkomen.

3.3.1 Compacten

Compacten is het overslaan van alle onnodige herhalings- en oefenstof uit het reguliere programma. Door de kinderen een compact programma aan te bieden, waarbij de instructie verkort is, de verwerking ingedikt is en waarbij de nabespreking alleen betrekking heeft op de voor hen relevante

leerstof, blijft er tijd over om extra stof aan te bieden. Deze stof heeft een verrijking van het lesaanbod als doel. We gebruiken hier de verrijkingssuggesties van DHH.

Het digitaal handelingsprotocol begaafdheid (DHH) is een compleet systeem voor de identificatie en begeleiding van begaafde leerlingen uit groep 1 tot en met 8 van het basisonderwijs. Het is een online toolkit met instrumenten die ons op handelingsgerichte wijze helpen om kinderen met grote intellectuele capaciteiten niet alleen te herkennen maar ook goed te begeleiden. DHH is gericht op het handelingsgericht werken.

Indeling van DHH

DHH bestaat uit de modules quickscan, signalering, diagnose, leerlingbegeleiding en evaluatie. Elke module helpt ons een volgende fase in het proces van leerlingbegeleiding zo goed mogelijk vorm te geven. Daarbij maken wij gebruik van concrete tips en handvatten.

Samen met ouders en leerlingen

DHH gaat uit van een educatief partnerschap tussen ouders en school. Daarom worden ouders betrokken bij het proces van Signalering en Diagnostiek. Daarbij is DHH gericht op de inbreng van het kind zelf. Door te praten met het kind, wordt de kans op een succesvolle begeleiding vergroot.

Deze kinderen hebben over het algemeen:

- minder behoefte aan instructie en willen eerder starten
- minder/nauwelijks behoefte aan herhalingsstof
- minder oefenstof nodig om de stof eigen te maken
- de capaciteit om grotere leerstappen nemen
- een hoog werktempo.

3.3.2 Verrijken en verdiepen

Het gevolg van compacten is dat er tijd vrijkomt die kan worden ingezet voor verdiepingsopdrachten.

Verrijking is onder te verdelen in:

- verdieping (dit sluit aan op de basisstof)
- verbreding (dit is een uitbreiding van het reguliere aanbod, bijvoorbeeld een project uit Junior Lab of Briljant Onderwijs).

De kinderen krijgen verdiepingsmateriaal aangeboden in de klas zelf. Dit betreft over het algemeen verdieping van het reguliere aanbod. Hiervoor zijn op school heel veel materialen voorhanden. Dit organiseert de leerkracht in principe zelf, de intern begeleider ondersteunt hierbij. Er is een overzichtslijst aanwezig met de beschikbare materialen (zie bijlage 3).

Voor de kinderen die meer nodig hebben dan bovenstaand verdiepingsaanbod, hebben wij op IKC De Werf een extra verbredend aanbod wat door de coördinator van het Kwaliteitsteam Ontwikkelingsvoorsprong en intern begeleider is vastgesteld.

De plusklaslijn noemen wij de Kompas-Zuid route. Deze route bevat boordevol lessen waarmee een compleet, afwisselend en uitdagend jaarprogramma wordt samengesteld. In projecten werken kinderen gedurende acht lessen over een onderwerp. De nadruk ligt op onderzoekend leren, werken aan een persoonlijk leerdoel en hogere denkvaardigheden (taxonomie van Bloom).

Binnen onze school streven we ernaar om onderwijs te bieden dat aansluit bij de specifieke onderwijsbehoeften van ieder kind. Voor leerlingen die op alle vakgebieden excelleren en sneller door de reguliere lesstof heen gaan, is Route Zuid ontwikkeld. Het doel van Route Zuid is het bieden van extra cognitieve uitdaging, verdieping en verrijking, evenals het stimuleren van vaardigheden zoals kritisch denken, plannen en reflecteren (executieve functies).

2. Criteria voor Deelname

Deelname aan Route Zuid is bedoeld voor een specifieke doelgroep om de kwaliteit en effectiviteit van de bijeenkomsten te waarborgen.

- Hét criterium voor uitnodiging is: De leerling volgt op alle vakgebieden de compacte route (compacten en verrijken in de eigen klas).
- De leerkracht draagt de leerling voor op basis van prestaties, werkhouding en de behoefte aan extra uitdaging buiten het reguliere aanbod.

3. Organisatie en Werkwijze

Wekelijkse Bijeenkomst

Elke woensdag komen de geselecteerde kinderen van Route Zuid bij elkaar. Tijdens deze bijeenkomst krijgen zij een gestructureerde les aangeboden. Deze les staat in het teken van:

- Extra verdieping en verrijking die aansluit bij hun denkniveau.
- Projectmatig werken en het aanleren van onderzoeksvaardigheden.
- Contact met ontwikkelingsgelijken (peergroup-contact).

Vertaling naar de Eigen Klas

De bijeenkomst op woensdag vormt de basis. De opdrachten en projecten die hier worden opgestart, zijn niet vrijblijvend.

- De kinderen werken in hun eigen klas zelfstandig verder aan deze 'extra' opdrachten.
- Dit vervangt de reguliere herhalingsstof die zij vanwege het compacten overslaan.

- De groepsleerkracht begeleidt en bewaakt de voortgang van deze taken in de eigen klas.

4. Evaluatie en Borging

Deelname aan Route Zuid is een dynamisch proces. Tussentijds (bijvoorbeeld rond de rapportperiodes) wordt geëvalueerd of de route nog passend is voor de leerling. Er wordt hierbij gekeken naar de inzet tijdens de woensdagsessies, het zelfstandig werken in de eigen klas en het welbevinden van het kind.

4. Communicatie

Een belangrijke voorwaarde voor het succesvol verlopen van het aangepaste onderwijsaanbod is goede communicatie. De verwachtingen dienen vooraf duidelijk door de leerkracht met het kind en ouders besproken te worden.

5. Realisatie en evaluatie

Wanneer een plan van aanpak (projectboekje) is opgesteld, is het belangrijk om voor een periode van 6-8 weken te werken volgens het opgestelde plan en het daarna te evalueren. In het Rapportfolio wordt een verslag opgenomen. Op deze wijze wordt de groei van de kinderen zichtbaar gemaakt. De leerkracht zorgt voor voldoende tijd/ruimte in de weektaak voor het kind om aan het doel te werken.

6. Briljant onderwijs

De plusklaslijn is een compleet lespakket voor groep 1 t/m 8, speciaal ontwikkeld voor de plusklas. Het pakket bestaat uit vier onderdelen:

- **Projecten:** acht lessen per thema voor groep 5 t/m 8, met onderzoekend leren leren als rode draad.
- **Modules:** kortere lessenseries voor alle groepen van de basisschool.
- **Vreemde talen:** vijf talen (Frans, Spaans, Duits, Italiaans en Engels) vanaf groep 4/5.
- **Verrijksopdrachten:** losse creatieve en uitdagende opdrachten.

Een effectief curriculum voor (hoog)begaafde leerlingen biedt zowel cognitieve uitdaging als ruimte voor creativiteit, praktische toepassing en eigen inbreng. Deze combinatie stimuleert diep leren en versterkt de intrinsieke motivatie, omdat leerlingen hun kennis en talenten zinvol kunnen inzetten (VanTassel-Baska & Hubbard, 2016; Sternberg, 2005; Renzulli, 2012).

Plusklassen helpen om onderpresteren bij (hoog)begaafde leerlingen te voorkomen en vergroten hun kans om succesvol door te stromen naar het vwo (NRO, 2019).

Projecten zijn ontwikkeld voor groep 5 t/m 8 en behandelen grote, diverse onderwerpen (bijv. heelal, dierenrijk, muziek).

- Elk project bestaat uit acht lessen met een duidelijke en herkenbare opbouw.
- De kern is **onderzoekend leren leren**: leerlingen werken vanuit eigen leervragen en presenteren hun resultaten.
- In de eerste vier lessen zitten **kennisvergroters**: expliciet aangeboden kennis die leerlingen zelf niet snel zouden vinden.
- In de vijfde les is er altijd een **doe-opdracht**: een creatieve, praktische opdracht voor afwisseling en uitdaging.
- Alle projecten hebben dezelfde structuur, maar de inhoud verschilt telkens. Dit maakt het overzichtelijk voor de leerkracht en verrassend en uitdagend voor de leerlingen.

Projecten zijn opgebouwd met denkvragen uit de taxonomie van Bloom, waardoor leerlingen hogere-orde-denkvaardigheden ontwikkelen zoals analyseren, evalueren en creëren (Anderson & Krathwohl, 2001).

Onderzoekend (leren) leren vormt de kern: leerlingen leren stapsgewijs onderzoek doen, met begeleiding en scaffolding om cognitieve overbelasting te voorkomen (Lazonder & Harmsen, 2016). Het werken met eigen leervragen en presentatievormen versterkt zelfstandigheid en eigenaarschap, wat de ontwikkeling van zelfgereguleerd leren bij (hoog)begaafde leerlingen bevordert en bijdraagt aan het voorkomen van onderpresteren (Stoeger, Fleischmann & Obergriesser, 2015).

Projectonderwijs sluit aan bij de zelfdeterminatietheorie van Ryan en Deci (2020), die stelt dat intrinsieke motivatie toeneemt wanneer aan de basisbehoeften autonomie, competentie en verbondenheid wordt toegekomen. Binnen het projectonderwijs ervaren leerlingen autonomie door eigen leervragen, keuzevrijheid en eigenaarschap over hun leerproces. Hierdoor worden hun intrinsieke motivatie en betrokkenheid versterkt.

- Kennisvergroters dragen bij aan een kennisrijk curriculum. Kennis is essentieel omdat systematisch opgebouwde kennis de basis vormt voor diep leren en het ontwikkelen van denkvaardigheden (Christodoulou, Ashman, Kirschner & Hattie, 2025).
- De projecten sluiten aan bij de DVO-lijst (SLO, 2017): leerlingen ontwikkelen naast cognitieve ook metacognitieve, sociaal-emotionele, creatieve en executieve vaardigheden zoals plannen, reflecteren en samenwerken.
- Projecten dragen bij aan succesvolle intelligentie: een mix van analytisch, creatief en praktisch denken (Sternberg, 2005).

- **Onderzoekend leren leren** loopt als rode draad door elk project.
- Er wordt gewerkt met onderstaand **stappenplan van twaalf stappen** dat structuur en begeleiding biedt.
- Onderzoek doen is een complexe vaardigheid; leerlingen leren dit stap voor stap, niet door ze zomaar los te laten.
- In les 1 staat de voorbereiding centraal. In les 2 t/m 6 het doen en verwerken van het onderzoek. In les 7 en 8 de presentatie en reflectie.
- Elke stap wordt ondersteund met **digibordlessen, korte video's en een projectgids**.

- Er zijn extra video's voor specifieke vaardigheden, zoals het vinden van betrouwbare informatie.
- Het proces is gestructureerd en haalbaar, zodat leerlingen onderzoekend leren echt onder de knie krijgen.

Les 1	Stap 1	Wat is het onderwerp?
	Stap 2	Wat weet ik er al van?
	Stap 3	Welke kennis wil ik opdoen?
	Stap 4	Hoe ga ik presenteren?
	Stap 5	Aan welk persoonlijk leerdoel ga ik werken?
	Stap 6	Wat is mijn planning?
Les 2 t/m 6	Stap 7	Ik doe onderzoek en beantwoord mijn leervragen
	Stap 8	Ik ontwerp de presentatie
Les 7	Stap 9	Ik geef een oefenpresentatie
	Stap 10	Ik verbeter de presentatie
Les 8	Stap 11	Ik presenteer wat ik geleerd heb
	Stap 12	Ik denk na over mijzelf